

J E L E N K Ö R.

82. szám

Pest, szerda october 14ta

1835.

Foglalat: Magyar- és Erdélyországi (m. t. Társasági jelentés; Ferdinand főhg. Erdélyben; Soprony város tisztújítása; levelek Nyitráról, Nagy-Becskerekéről, Szegedről és Aradról). Ausztria (az orosz császár Bécsben és Prágában). Anglia (O'Connellről a külön-szerű hírlapok; annak edinburghi beszédje 's a' t.). Franciaország. Spanyolország (új zavargások; junták állapotja; új kinevezések; Latre serege elpártol; Las Navas Madrid ellen nyomul; katonafogadás Angliában 's a' t.). Amerika (rabszolga-szabadítás ügye).

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony. Oct. 3ikán (kerületileg) a' „T czikkely“ hitelesítését kezdék 's 5, 6 és 7iken folytaták a' RR.

MAGYAR TUDÓS TÁRSASÁGI JELENTÉSEK az 1835b. szeptemberben tartott nagy gyűlésből és igazgatói ülésekből: 1.) Felolvastatott az igazgatóságnak sept. 10d. tartott ülésében a' Nádor és Pártfogó O. cs. kir. Főherczegségének Pozsonyban aug. 9dikéről 1835ben a' Mélt. Előülhöz az iránt bocsátott k. levele, hogy néhai Gróf Pálffy János özvegye, Deligne Eufémia herczegné, a' magyar tudós társaság tőkepénzei nevelésére, végrendeletében 2500 pengő forintot úgy hagyott, hogy ezen összeg, testvére B. Spiegelné hg. Deligne Flora' halálával fizetessék ki, miről a' most tisztelt báróné már előre bátorságosító rendelet is tett. — 2.) Néhai Végh István, val. belső titkos tanácsos, koronaőr, m. tud. társasági igazgató tag' helyére az igazgatóság' ülése sep. 10d. Baró Perényi Perényi Zsigmond, Septemvir, ns Ugocea vármegyei főispán urat választotta az Alaprajz értelmében szabad szavazás útján, köz akarattal. — 3.) A' törvénytudomány osztályába helybeli 2d. rendes taggá, az Igazgatóság Sztrókay Antal hites ügyvédet, több ns. vármegyei táblabíró 's eddigi levelező tagot nevezte ki sept. 10d. minél fogva 14kén székelt foglalt, osztályához tartozó értekezési felolvasásáért. — 4.) Bemutattattott e' nagy gyűlésnek a' magyar tudós társaság' évkönyveinek 2d. kötete, mely akkor jelent meg 4d. részben, 54 iven. Tartalma: Első oszlop. Magyar tudós társaság története nov. 16kától 1832, nov. 12kéig 1834. Döbrentei Gábor titoknoktól. Második osztály. Gróf Teleki József előülhöz az 1833 és 34beli közülést megnyitott beszédét. 1833ból Emlékbeszéd, Tittél Pál rendes tag felett, Bitnicztől; Imre János rendes tag felett Szalay Imrétől; — Értekezések: I. A' matematikai tudományoknak az elme kifejtésére és köztársaságok' virágoztatására befolyásáról, Győry Sándortól. II. Zsigmond országglásának évsora Lutzenbacher Jánostól. III. Az 1397ben volt temesvári országgyűlésről Petrovics Fridriktől. IV. Hellen-magyar literatura. Folytatva Guzmics Izidortól. V. Az ócsai és demsusi régi egyházakról, azok' rajzaival. Tessedik Ferencztől. VI. A' Duna regulázásáról. Győry Sándortól. VII. A' kög' négysegítéséről, ide tartozó figurák rézmetszetével. Bitnicz Lajostól. — 1834-ről. Emlékbeszéd Görög Demeter tiszteleti tag felett. Kallay Ferencztől; — Értekezések: I. Tudományok állapotja Magyarországon az Árpádok idejében Czech Jánostól. II. Közlések, a' Balkány vidékin tett természet-tudományi utazásról, 7 rézmetszeti táblával

Frivaldszky Imrétől. III. Az összetett mássalhangzók egyszerűsítéséről. Vörösmarty Miháltól. IV. Egy magyar hősnék, — hihetőleg Bene vitéznek, — ki még a' tizedik század elején, Solt fejedelemmel, I. Berengár császárnak diadalmas védelmében Olaszországban jelen volt, újdonnán felfedezett tetemeiről 's öltözetének ékességeiről; 1) Bene vitéz koponyájának három fertályra kicsinyített homlok és oldalrajzával; 2) Öltözetének ékességeivel; 3) I. Berengár császár pénzei rajzával Wadassi Jankovich Miklóstól. V. Élettudományi töredékek a' külső érzékekről Bugát Páltól. — Végül áll a' m. t. társaság könyvtára gyarapítására ajándékozott könyvek' czimsora. Ára, azon velin papirusu és zöld vászon kötésű példánynak, melyben a' balkányi utazáshoz tartozó növények, bogarak, pillangók színelvé vannak 7 frt pengőben; a' zöldborítéku 's kemény kötésű példányé színezetlen képekkel 5 frt pengőben. Találtatik Eggenberger József pesti könyvárosnál, kitől az országbeli több könyvtáros is megvitetheti. — 5.) Bjelentetett, hogy a' philosophiai pályamunkák 1ső kötete Almási Balogh Pál orvos dr. magyar tud. társasági rendes tag jutalom-feleletével, a' sajtót elhagyá. Találatni fog rövid idő múlva hasonlóképen Eggenberger József pesti könyvárosnál. — 6.) A' „Tajszavak' és magyar mesterelemek műszavai gyűjteményéből, elavult szavak, szólásmódok, 's még ki nem jött magyar példabeszédek' hozzáadásával“ készen van 3 iv nyomtatásban, 's a' nagy gyűlésnek ez is bemutatott. 7.) Dr. Bugát Pál, mint még Pozsonyban 1830b. kinevezett helybeli rendes tag' fizetésbe lépett az Igazgatóság' rendelkezéséből, mely a' pénztár' gyarapodtával kíváná a' többi tagoknak is megadni a' rendes tiszteletdíjt. 8.) Döbrentei Gábor titoknok még 1834b. az Vd. nagy gyűlés alatt nov. 10d. lemondván titoknoki hivatalától, mivel a' k. tartományi biztosi hivatalában volt előléptetéséről szóló k. udvari decretum kívánta, 's a' most folyt Vid nagygyűlés alatt e' lemondását ismételvén, a' meg alig győzhető sok dolog miatt is, az így megüresült titoknoki helyre sept. 12d. elegyes ülésben dr. Schedel Ferencz rendes tag, levéltárnok és eddigi segédjegyző választott szavazati többséggel; helyére pedig levéltárnokká, és segédjegyzővé Czuczor Gergely levelező tag, ki ennél fogva, lakni Pestre jövend. Határozta az ezen napi elegyes ülés, hogy Döbrentei Gábor, eddigi titoknok hajtson még mindent véghez és adjon ki hivatalosan, a' mi e' Vid. nagy gyűlésnek sept. 16d. volt legutolsó üléséig történt: az új titoknok dr. Schedel Ferencz ur pedig, hivatalához nov. 16kán fogjon, mint a' bekövetkezett két hónapi szünet után tartandó legelső heti ülésben. Kik tehát a' társasághoz akármilyen kéziratot, ezután

küldenek, vagy tudományos tekintetben irnak, azoktól mindent a' nevezett új titoknok veszen által, ki Pesten a' kigyó utcában 403. szám alatt lakik. Döbrentei Gábor mostantól fogva a' philosophiai osztályban helybeli első rendes tag, hova még Pozsonyban az Igazgatóság által 1830ban nov. 17ikén neveztetett. Ezenkívül a' „Régi magyar nyelve mlékek“, gyűjteményét szerkezteti 's nyomtatásukra felügyel; miért rendestagi fizetésén kívül, évenkénti tiszteletdíja járand. Minélfogva 9 J Döbrentei Gabort a' társaság hivatalosan küldi Jászóra és Leleszre, az ottani Conventek' leveletárának abbéli megvizsgálására, hogy benne mikéféle régi nyelve mlékek találhatnának. — 10.) Sept. 10d. tartott ülésében az Igazgatóság, a' 31d. rendszabásnál fogva, a' társaság' Ügyvédének, ki a' 22d. rendszabás szerint a' pénztár igazaira vigyáz, Berta Sándor hitese ügyvédet nevezte ki, évenkénti fizetéssel. — 11.) Ezen Vld. nagy gyűlés, folyamatosan hagyta megint azon játék-zini küldöttséget, melly a' budai magyar színész társaságot, midőn 1833ban azt ns Pest vármegye partfogása alá vette, mind eredeti, mind újonnan fordított színművekkel 's a' régiebbeknek kijavításával segítette a' társaság' 54. rendszabása értelmében. Tagjai e' küldöttségnek: Döbrentei Gábor, Csató Pál, gr. Dessewffy Aurél, Jakab István, Róthkrepf Gábor, Tessedik Ferencz, Vörösmarty Mihály, 's a' most Pozsonyban, országgyűlésen követül lévő Fáy András tiszteleti tag helyett Bajza József. Emultett színművek eszközésére az Igazgatóság 200 pengő frtot rendelt 's folyamatosan maradt egy lozenak is évenkénti tartása. 12.) Az újonnan választott tiszteleti, rendes és levelező tagokról akkor adatik majd tudósítás, midőn az előlölí levélre beküldötték már válaszukat az új titoknokhoz az iránt, hogy az alaprújz közelezéseinek szorgalmas munkálódásaikkal kívánják valóban megfelelni. — 13.) A' Tudománytár' szerkesztését vinni fogja még dr. Schedel Ferencz titoknok 1835nek végéig, akkor pedig általveszi azt Csató Pál levelező tag, ki e' végre szavazati többséggel sept. 14d. választott. a' már régebben meghatározott eszt. fizetéssel. Ő hozzá ne ajánlják tehát küldeni akkor munkáikat azok, kik a' Tudománytárba dolgozni kívánják. Csató Pál lakik Pesten, a' Duna fűrdőben. October 5n. 1835.

A' titoknok által.

Estei Ferdinand kir. főhg. ő magassága october 5ikén érkezett vissza Erdélybe, hol az ország szélénél a' kir. kormányzók részéről alelnök Nopcsa Elek és tartományi főbiztos b. Bruckenthal József urak, ns. Kolozs vmegye részéről pedig Macskásy Pál főispáni helytartó ur a' megye küldöttségével fogadák. Ez nap estve a' főhget Kolozsvárra várták. A' város szélénél a' városi egész tanács és küldöttség, a' polgárság egy része lóháton nemzeti öltözetben, és ő magassága szállásaig egy felől katonaság, más felől polgárok, kereskedők, a' ezéhek pedig lobogóikkal rendbe kiállva várták. A' város kapujánál győzdelmi kapu volt állítva, a' város czimerevel együtt pompásan kivilágítandó. Ezen kapu felől a' városi hangászkar muzsikált. Az egész

város ki is volt világitva 's többek közt a' városháza legszebb fényben ragyogott. Azonban ő magassága csak más nap reggel 4 órakerkezeit meg. Erd. Hir.

Sept. 30kán tartotta sz. kir. Soprony városa tisztújítószerkét és pedig királyi biztos közbenjárulta nélkül. Polgármesterré választott Vághy Ferencz táblabíró 's országgyűlési követ; főbírónak Laitner Ferencz tábl.; kapitánynak Linderer Gottlieb; a' belső tanácsba léptek: Pfeiffer Péter actuarius és Martiny Fridrik aljegyző, ezek helyébe nevezettek: Krenosz István h. ügyvéd, aljegyzőnek, és Pettko Lajos h. ügyvéd actuariusnak. Az újon választott községi tagok sora következő: Mumb Leopold, Seidl Sebestyén, Felber József, Puck Ferencz, Walheim József, Klenner József, Czillich Adalbert, Leidenfrost Mihály, Spiess Vincze, Pillich József (ügyvéd) Linberger György, Wrehofsky Ferd., Boor Samu és Tsud Dani. — Ez alkalommal gróf Széchenyi István ur, ki mint annak idejében a' Társalkodóban is említettük, már ez előtt tiszteletbeli polgárrá neveztetett, — hogy ezen igen igen érdemes hazafival kötött kapcsolat még szorosra fűzessék, számfölötti községi taggá; — Schneller András cs. k. b. t. tanácsnok, lovasági general 's bántási fő hadikormányzó ur, — nem különben báró Kroyherr Károly lovasági general 's a' t., — 's Laitner András altábornagy urak pedig, mint mind a' hárman Soprony városban születtek 's ottani polgár családok ivadéki, a' Haza és thron védelmében szerzett jeles érdemeik hálás elismerésül, tiszteletbeli polgárokká köz örömkifakadások közt kiáltattak ki. —

Nyitra a' megyei püspök Vurum József ur 12 ezer pengő frnyi alapítványból rajziskola és leányiskola állott föl; hogy pedig saját épülete is legyen ezen iskoláknak, a' nyitrai polgárok 8 ezer vtó frtot szedtek össze magok közt, mellyen a' szükséges ház megvételén, a' rajziskola ugyan már majusban, a' leányiskola pedig october 4ikén nyitattott meg.

Nagy-Beeskerek oct. 1én. Nálunk kedvező időjárás segíti elő a' hátramaradt gabonanyomtatást. Itt még sok asztag hever érintetlen 's a' nyomtatók szükében alkalmasint tére is marad elég. A' szüret silány, egres tömérdek, a' must nem legjobb. A' jégesők voltak az idén a' torontáli szőlők átkai. A' nép egészséges, mert ma holnap a' mocsárokaak megyénkben csak hűre lesz. Faluk állanak ott ma 's buja kalászkok nőnek, hol 5—6 év előtt is még 2 öles mélységű tavak bűzhödtenek. A' marha jó husban van. Beeskereken a' tisztabuza köblének piaczi ára 8 fr. 30 kr. vtó. —

Ahmet Ferik basát, Szegeden keresztül tett útjában e' város lakosi kitünő fényvel fogadák. Felsőbb helyről előre jött értesítés következtében részint hogy az illy jeles küldetésű 's olly mesze utat tett férfi illően tiszteltessék meg, részint, hogy megmutassák a' szegediek, mennyire vonzódik a' magyar békes szomszédjához, Kiss József főbíró ur vezérlete alatt nagyobb küldöttség rendeltetett Szatymazon ó excját elfogadandó 's üdvezlendő. — Ide megérkeztek előbb is hazai nyelven köszöntetett; 's mivel a' nyelvet se maga se tolmácsa nem értették, német nyelven adatek elő a' köszöntés tartalma, mellyre ó excja égre emelt kezekkel áldást kért a' magyar nemzetre, egyszersmind kijelenté: mennyire fájlalja, hogy a' küldöttség érette olly nagy alkalmatlanságot szerze magának az elibe tett utazással; de még inkább sajnálta, hogy e' rokon nyelvet nem ismérven érzését ki nem jelentheti, 's ez neki annyival sajnosabb, mivel tudja, hogy a' magyar egy származatu a' törökkel. Szatymazról mintegy 24 szegedi polgárnak (kik buzavirágszinű nadrágot, dolmányt 's mentét ezüst gombokkal és lánczokkal, fejeken pedig kucsmát viseltek) előlovagolta mellett léptetett be a' menet Szegedre. Az utczák pezsgének sokaságtól, mellyet a' ritka vendég látatása csöditte leginkább ki. 5 óra volt épen (october 1sőjén) délután, midőn a' követ a' „fekete sas“ fogadóba hajtatott. A' küldöttség még egyszer tevén üdvözlétét a' követ ur által nyajas kifejezésekkel bocsátatott el. Később a' hangászat-pártoló egyesület 18 tagra menő formaruhás hangászkarát a' követ szállása elibe állítatván, kellemes darabokkal mulattatá ó excját, kire nézve különösen meglepő vala, hogy a' hangások Tirnauer György által fuvó hangszerekre is alkalmazva egész török muzsikával játszották a' szultán kedvencz nótáját, mellyben ó excja a' nemzetiséget megismervén, azt nem csak ismételteté, hanem meg is dicsére előadói. Másnap reggeli 7 órakor tovább folytatta útját. Honm.

Arad oct. 3ikán: Hangintézetünk törekszik halkan czélja felé, jelét adván folyvásti foglalatossága majd próbatétekben, majd hangversenyekben. Az intézeti rendes oktatók, névszerint: Zenker Ferencz ur, ki a' prágai conservatoriumtól mint annak egykori tanítványa 's neveltje igazgatói ajánlat mellett hozatott-ide, a' klavir és ugy a' hangászati theoria- 's harmonia-tudományt mintegy játékiilag ajánlkozó módszerénél fogva; Wessely János ur egész maga felajánlásával a' hegedüt, éneklést, klarinetet, és fuvolyát; Novatsek György ur pedig komoly, mélyen beható munkálkodással a' violoncelt és gütárt, alaposan tanítják, 's 50 's néhány számu tanítvá-

nyaik' szép haladásának e' művészeti ágozatokban kedves tanubizonyosságul szolgált közelebb mult aug. napjaiban tartott nyilvános próbatétel, mellyen jelen volt részvényesek 's számos más hallgató vendégek megeléguéssel tértek vissza övéik- és szellem-rokonaiknak e' közhasznu intézet ennyire menttén érzett örömeiket kijelentendők. Tanuságul szolgál továbbá a' most mult sept. 19én, többek' folytábatartott hangverseny, mellyben kitünőleg Wessely János ur a' mesterileg játszotta hegedűvel, úgy Novatsek György ur, ritka ügyességgel hangoztatott violonceljével, a' tanítványok pedig oktatójik' szorgoskodását magasztalta énekpróbáikkal a' jelen volt szüléket 's más műkedvelőket egész örömezésre gerjeszték, reménnyel töltve a' részvényes társaságot is: hogy e' közérdemű, még zsenedő intézet, czél-szerűségénél fogva, nem csak Arad város 's a' körötti vidékekben, a' honnani gyermekek már is részesülnek benne, hanem az ennek diszéből osztó egész hazánkban is bővebb gyámolításokra 's fenmaradását örökítendő számos alaptárványokra találand. —

A U S Z T R I A.

Prágai hir szerint october 5ikén, midőn ó Föls. a' császár 's császárné még ebédnél ült, egészen váratlanul 's legszorosb incognitóban az orosz czár és czárné ó Fölségök érkeztek a' kir. lakvárba, hol a' föls. háziúrtól 's asszonytól legszívesebben fogadtattak. Estve ó Föls. a' két czászár, legmagasb hitveseikkel, számos uraság 's ragyogó udvari nép kíséretében, tizenkét hatlovas kocsibap, a' téreken és utczákon tolongó számtalan sokaság örömkialtozási közt az ünnepélyes kivilágítást szemlélték-meg, mellyet Prága lakosi ó Fölségeik tiszteletére rendelték. Azonban egy futó zivatar sokat ártott a' diszes ünnep' ohajtott sükerülésének. Ó Fölségeik estve nyolczadfélkor kezdék ünnepi járadalmokat, 's csak 9 $\frac{1}{4}$ re tértek vissza a' kir. várba, mozsár-durogás 's tiszteledés százféle nemei közt; hol az egész fényes kíséret ó Föls. az ausztriai császárnál vacsorált. —

Ó Fölsége az orosz czár oct. 9én délutáni egy és két óra közt egészen váratlanul Prágából Bécsben teremvén, a' cs. orosz követségi palotában szállott-meg, honnét a' követ ur kocsiján késedelem nélkül Schönbrunnba ment a' fölséges özvegy császárné látogatására, kit ott véletlenül meglepni szándékozott. Alig terjedt-el érkezének hire Bécs lakosi közt: csak egy érzés kezdé ébredni minden kebelben, t. i. mély illedési érzelem azon gyöngéd figyelem miatt, minél fogvást a' czár elhunyt barátja emlékét tisztelve, eziránti fájdalmát a' bús özvegyvel megosztani kívánta. — Schönbrunnban ó fölségével

az özvegy Császárnéval, 's a' Pozsonybul oda sietett Föhg. Nádorral ebédelvén, oct. 10én délután 5 órakor Prágába visszaindult. Mind Schönbrunnból elindulta, mind a' város utcáin kocsizta közben a' számosan csoportosult nép örömköltési üdvözlék. Mielőtt a' várost elhagyta volna, legszorosb incognitoban a' kapuczinus atyákhoz ment boldogult fejedelmi barátja és szövetségese sirjánál végtiszteletét megtenni. Kinyitvatván a' császári sirböltöt, 's oda vezetettvén magát a' tisztelt maradványokat rejtő koporsóhoz, szemmelátható megindulással imádkozott, 's mélyen illetőde hagyá el a' tiszteletes helyet. Illy nemes részvéte által a' főváros lakosai szívében magának mulhatlan emléket alkotott. —

ANGLIA.

A' tory lapok, mint említettük, 's ezek közt a' Standard is, a' legmélyebb megvetés és gúny kifejezéseivel szólnak az O'Connellnek Edinburgban készített 's adott ünnepekről, azt mondván hogy a' város legalábbvaló gézengúz emberei fogadják őt. 'S ámbár a' skót alnép általjában értelmes és nemes érzelmű, a' skót pórnép még is, ugymond, minden egyéb nemzet pórnépeinél romlottabb, 's épen ez fogadta Edinburgban O'Connellt olly kitüntető zajjal. Ezen előadáshoz a' Standard még azt is toldja, hogy a' whig párt, melly Irlandban már egészen elenyészett, Angliában utolsó vonaglásiban fetreng, 's most már Skótzsiában is sokkal gyöngébb, hogy sem első pillanatra hinné az ember. — Így a' Standard. A' Courier ellenben így: Az edinburgi O'Connell-ünnep kisdéd képe volt a' Grey-ünnepnek. De nem megvethető kisképe (miniatur). O'Connell csudálatos ember. Erős természetű, hatalmas férfi, de szózata hangjai gördülékenyek, világosak 's bámulatos változékonyágúak. Abrázatja igen kellemes 's egészen különböző a' Shakspeare által leirt veszélyes emberétől, mert hiányzik benne azon szikár termet, mellyből gond és sok elmélkedés, éji virasztások 's koholmányok szólnak. Tökéletes mestere az ékesszólásnak, 's mindig mély ismeretere mutat hallgató körének. Ha a' néphez szól, a' nép nemzeti nézeteihez 's történeteikhez simul anélkül, hogy igen szembeötlőleg hizelgene a' nemzeti hiúságnak. Az állványok (hustings) körül összegyűlt nép Edinburgban legmélyebb esőndben 's figyelemmel hallgatá őt, az olly világosan 's hangosan beszélőt, hogy szózata értelmesen végig hatott az egész tömegen, melly egyetlen hangot sem hagyva elveszni beszédéből. Alig kiáltának tetszést, olly feszült volt azérdek; minden szem, és fül vala. O'Connell látta ezt, mi azonban beszédét annál nehezebbé tette. Soha sem nyert szünetközt, mit más beszédeknel a' tetszés-kiáltozások okoznak,

hogy bár legalább lélekzetvétele kaphatott volna időt, hanem mindenütt kíváncsi szemeket 's füleket látott, mellyek minden szót azonnal elnyeltek, — 's ez így tartott, míg csak beszélt. Am fontolják meg a' toryk e' dolgokat jól; azt mutatják ezek, hogy O'Connell nem tudatlan pórsághoz szólott, hanem gondolkozó néphöz, 's ha a' nép gondolkodik, a' peerekis jól tennék, ha gondolkoznának, 's az idő jeleire vigyáznának. A' lakománál a' társaság már választottabb volt, 's inkább magaska osztálybeli, többnyire a' legjelesb kézművesek, nagy kereskedők 's jegyzők, még néhány whig is vala köztük. A' készülétek derekasak voltanak, 's a' társaság viselete lakoma közben illedelmes. Sehol ittasság jelét nem vala látni. O'Connell beszéde ismétli fényes tanúja volt ékesszólásának. Szóval az egész lakoma olly érdekes volt, a' milly tanúságos. A' toryk és peerek nem lehetnek vakok, a' testi hatalom azon tömérdek tömege iránt, melly O'Connell zászlója alá gyűlt. A' whigeknek minden szabadelmű szándékaikban erősülteknek kell magukat éreznők, illy nyilvános és szives támogatás által, mellyet a' nép e' része harcaikban a' közellenség ellen ajánl nekik; 's minden gondolkodó ember bármelly párt-hoz tartozzék, kénytelen felnyitni szeméit azon nagy tüneményre, hogy ollyan pártot, melly annyi belátást, annyi engedelmisséget tüntet elő a' törvény iránt, az egyesülés illetén hatalmára, melly mindenek előtt annyi mérséklést mutat, mint a' radicalok e' mostani pillantásban, büntelen megvetni vagy kigunyolni nem lehet. Am fontolják meg a' peerek e' dolgokat. Előárnyékai ezek a' jövő történeteknek. —

Az Allg. Ztg. „O' Connell Edinburgban,“ czim alatt következőleg írja le annak edinburgi fényes utját 's ottan tartott beszédeit: „O'Connell Newcastleből, sept. 15kén Edinburgig utazott. Newingtonben a' déli külvárosok egyikében fogadá őt a' kézművesekmenete, 's beis kíséré a' városba, hol már korán reggel szokatlan életmozga 's valamennyi néposztály talpon vala. A' kézművesekhez a' leithi ezéhek csatlakozván az egész hosszú özön Newingtonbe indult tiszteleti vendégét fogadni. Nem sokára megjelent O'Connell többek kísértében négylovas kocsijában. Morgan (a' fija) követé O'Connellt az öreget ennek utikocsijában. A' tudós gentlemant hangos kiáltás üdvözlé. A' nép kocsijához tölöng, hogy közelebb láthassa őt, a' „darlynani oroszánt,“ (mint a' Times elnevezé O' Connelt) ő pedig barátságosan 's derűlten köszöngeti az üdvözléseket. Most a' menet közepre fogá őt, 's a' hidakon által a' város felé visszalépdelt a' Waterloo-lakig. Itt O'Connell a' terembe szállott, hol az ünnepi biztosság és számos asszonyág gyűlt elfogadásá-

ra össze. Erre a' biztosság kíséretében az állvány felé (husting) felé indult, mely a' városra szép kilátást engedő téren vala felütve. Minthogy az idő igen gyönyörű volt, az utczákon végig omló nép hatalmas tekintetet mutatott. Csillogó zászlók 's lobogók ragyogtak, meddig csak a' szem elhathatott, a' magas házak ablakai pedig mind két oldalon tömve voltak nézőkkel, különösen asszonyosságokkal, kik O' Connellre előtűk elhaladtakor igen nyájason legyintgettek kendőikkel. Legvonzóbb látványt mutatott azonban maga Carlton-Hill az állvány (husting) helye ezer meg ezernyi emberrel hullámoztaiban. A' menetnek 26 czéh vala részese, (hiedelem szerint valami 200 ezer fő) A' zászlók ugyanazok voltak, mellyek Grey ünnepekor, csak néhány volt sajátlag ez alkalomra készítve. Egy zöld zászlón olvasható vala: „O'Connell, a' nép hőse, meg próbálva kísértetben, erősült a' szerencsétlenségben“ Az „egyesült irlandiak!“ kik számos sereget képeztek, mindnyájon Irland színeibe (fehér és zöldbe) voltak öltözve, 's nemzeti jeleket viseltek. O' Connell maga is, ki igen vidámnak, 's viritó egészségűnek látszott, egészen zöld köntösben vala, fején zöld uti-sapka, arany szalag körzettel. Szólani kezdé, 's az állványok megrendültek az ismétlett tetszési robajoktól, mire legmélyebb csönd következett. O' Connell szilárd tiszta szózáttal így beszélt: Skót férfiak! Ujságom van számotokra 's kihirdetni jöttem azt előttetek. Angliában a' toryk azt mondták hangosan, hogy ismét hatalomra fognak jutni (soha! sohasem!) sajnálják, hogy a' reformbill létesülését elősegítették, 's bánatjok ezen igen őszinte. (kaczaj) Ne kaczagjatok; mondom nektek, tökéletesen komoly szándékjok az. Bár álszínűségi szerepet öllének magokra, még is keserű komoly szándékjok megsemmíteni a' reformbillt munkálalásban, de soha soha se tehessék azt! (kábitó tetszés) Százézernyi bizonyosságot láttam én ma, hogy soha sem jutnak erre (tetszés.) Általutaztam most Anglia sik földét, meglátogattam nagy kereskedő városit, láttam azon értelmes és szorgalmas emberek rajait, kik ezernyi ezer gyáraikból felém csődültek, 's mindeniknek arcán olvasható vala e' határozás: „soha brittek rabszolgák nem lesznek!“ (Hurrah! hurrah!) Azután édes honotokba jövék. Tegnap volt először szerencsém Skótzia földére lépnem, 's azon pillanattól óta, mióta lábomat jól művelő földetekre tetém, a' mostaniig, hol szerencsém van illy számos gyülekezethez szólanom, doboga szívem magas örömtől, 's új lelkesedéstől tüzelge a' szabadság ügyéért. (tetszés.) 'S ha magam körül tekintek, 's nem csak hallgatóim számtalan sorain, hanem

ezen bámulatos szépségű pompás képen keringőnek szemeim, ha én, ki mindig csudálója voltam a' természet szépségeinek, egy illy tájékat, mint ez, végignézek, elkiáltja magát elragadtatott lelkem: „Hol azon gyáva, ki nem harczolna illy hazáért!“ (elkesült tetszés.) Igen is, most már biztosak vagyunk a' toryság megtámadása ellen. — Sokáig érzette Skótzia a' Dundasok nyomorgató lánczait (tetszés) (Pittalatt valamennyi ministeriumtagjai). 's a' t. Azonban elég öreg vagyok vissza emlékezhetni azon időre, midőn, ha Edinburgban nyilvános gyülekezethen valaki illy szókat merészlett volna mondani, mint most én, az igazság rögtön penderített formák és szemfényvesztések szerint más nap a' merész szónokot a' csöndes oceán felé ballagtatván hajóra szállította volna, ha különben elég szerencsés fogott volna is lenni, megszabadulni egy reggeli sétától a' Grassmarket felé (vesztőhely Edinburgban) (igen igaz!) E' Dundasok vasvesszője alatt minden skótot, ki hazája elnyomatására szomorú arcot mutatott, azonnal büntetésre vontak, mint fölségsértő vétkest a' torysmus ellen. Skót férfiak! Ismét oda jusson e' hazátok? (Nem, sohasem!) segíteni fogtok bennünket 's távortartani a' torykat. — (Hurrah! Hurrah!) Igen is, ti megesküdtetek, Skótzia fiai pedig soha sem szegék meg esküjököt. (tetszés.) Midőn Anglia le akará igazni lélekisméreteteket, az égre tevették le eskütöket, 's őseit kardot rántának, be nem tevén azt hüvelyébe mindaddig, míg vallásuk szabadságát kivívák. Veszteségitek közepett győzhetetlen népnek mutatkoztatok. (tetszés) Peel és Wellington szintűgy remélhetik megrendíthetni alapjaikban e' sziklákat, mint titeket, Skótzia népe! visszaverni. (hangos tetszés.) 'S hogy így elvagytok szánya keil é arra több bizonyosság, mint azon mód, mellyel engem, a' személyesen csekély embert („nem! nem!“) fogadtatok, ki most hozzátok szól, 's kinek irlandi hangejtése talán sérti füleiteket (kaczaj, és „nem! nem!“) Én a' pápistaságot valló, kinek gyűlölségében növekedtetek? De minden nemzeti 's vallásos előítélet daczára olly lelkesüléssel fogadtatok, millyennél forróbban saját kedves zöld honszigetemben sem részesültem. (tetszés.) De nem büszkeség az, mellyet illy fogadtatásra érzek; mert nem személyes érdemimnek tulajdonítottam e' fogadtatást 's ezen majd lehelletlen csöndet, mellyel szavaimra vigyáztok. Ó! nem! noha szívem olly hálától dagadoz, mellyet semmi nyelv ki nem beszélhet, noha előttem e' pillanattal elragadóbb, mint a' költészet valamennyi tündér látványai, még is tudom, hogy nem én vagyok az, kit magasztaltok, nem a' férfi az, hanem az ügy; nem a' szabadság szónoka, ha-

nem a' szabadság maga (tetszés.) Igen is, skót férfiak, az hoza benneteket össze számtalan ezrekben. Igen is barátim, ti és én, ugyanazon elvnek hódolunk. A' szabadság főnemes barátit ti láttátok 's megvendégteltétek már közöttetek; de az ő rangjok, nem a' tiétek. Én saját magatókéinak egyike vagyok, én a' népből vagyok; 's a' t.

Nemours hg. Baudrand gen. kíséretében sept. 24én jött vissza Londonba Angliát beutaztából; 's onnan nem sokára Párisba induland. — Sept. 24én holt meg Londonban Chatam gróf gen. 's Gibraltar volt főkormányzója, vezére a' néhai walchereni expeditionnak, s' 1796tól 1806ig különféle helyzetben több rendü ministerség tagja. Bátyja volt a' 29 év előtt megholt híres Pitt Vilmosnak. A' lord elhunytával elenyézik a' Chatam grófok czime. —

Oroszország 's a' dardanellák még folyvást foglalatoktatják az angol hirlapok figyelmét. Habár a' Courier valamivel kényesebben bánik is a' kérdéssel, de a' Times, Morning Herald, Standard, Morning-Chronicle és Sun, noha egészen külön politikai színűek, e' tárgyban még is mintha összeesküttek volna, olly igen öszhangzólag beszélnek.

FRANCZIAORSZÁG.

A' Temps szerint Rayneval francia követ a' spanyol udvarnál Madridot el fogja hagyni, hol Villier-rel az angol követtel, nem igen férhet meg 's hihetőleg nem nyerend utódot (successort). A' párisi lapok is bírálgtatják O'Connell ünnepélyes fogadtatását. A' jour. des Débats így elmélkedik arról: „O'Connell Edinburg népe előtt, 's e' város lakomájánál folytatá beszédét a' lordok háza ellen. Szintolly hevesek voltak ezek, mint az előbbiek; de a' mi jelesbité, főleg azon hely volt, mellyen mondattak. Az irländi catholicismus képviselőjét megtapsolá Edinburgh 's Knox városa presbyterianus népsége! Mi is kénytelenek vagyunk az edinburghi lapokkal elmondani: „Vége láttuk őt, láttuk saját szemekkel, 's alig hihetjük. Az irländi papismus feje, a' római catholicismus térítője, ünnepélyesen 's leirhatatlan lelkesüléssel üdvözölteték Kalvin gyermekeitől. Oh! John Knox! ha csak egy pillantásra szállhatnál is ki sirodból, mit fognál ez idegen látványra mondani?“ —

SPANYOLORSZÁG.

A' junták általjában nem sok hajlandóságot mutatnak üres szavakkal megelégtülésre, mindenfelől ujra sürgetik kívánataikat, hadierőt szerkesztnek, 's nyilatkoztatásokat és fölszólításokat bocsátanak ki. Mahonban, Minorca szigetén, zendülés ütött ki. Sept. 18 és 19 közötti éjjel a' nép fáklyákkal rohant a' térre, harangozni kezdé és szabadságot kurjongatott. Az anarchisták az 1812iki al-

kotmányt akarták kikiáltani, 's a' városban dúlni rablani, de két korvet közelítésére megijedtek, 's elfutottak. A' saragossai junta 20ki határozata szerint Montes generált, ki ellene dolgozott, hivatalából letevé; 's helyébe Ocana osztálynokot nevezé ki. Barcelonában 18 's 19 közti éjjel uj zavargások történtek, mellyek az által keletkeztek, hogy Toreno megbukása nem tudatott egész bizonyossággal. Csoportok jártak keltek utcák hozsant illy kiáltozásokkal: éljen a' nemzet! le a' ministerekkel! azonban a' katonaság fegyverhez nyúlt, 's a' béke helyre állott. 19én Toreno buktának biztos hire jött, 's estve a' város és Montjoui erősség fényesen kivilágított. A' cadixi junta olvasván a' volt ministerség nyilatkoztatását a' junták ellen, Toreno grófot fölségárulási bünről vádolta. Az ezt magában foglaló juntai rendelés következő: ezen tartomány juntájának finom érzése, 's kívált szeretete 's tisztelete Izabella és Krisztina fens. nevek iránt, mellyeket egy a' madridi Gacetában hurré tett nyilatkoztatás szerzője annak vakmerőn elibe tettek, kötelességévé teszük azon méltó haragot elnyemni, mellyet tagjaiban egy gúnyirat olvasása okozott, miben a' spanyol tartományok igazságos kívánati alacsony lélekkel rágalmaztatnak. Azonban a' junta kötelességét mellőzvé, ha az anathemat még tovább is visszatartóztatná, mellyet a' hazának már régen ezen bajok egyedüli szerzője fejéhez kelle vala sujtani; 's készen azon bizalomnak megfelelni, mellyel a' tartomány őt fölrüházá, egyértelműleg nyilatkoztatja: hogy Toreno gr. fölségárulásban vétkes. A' junta folyvást egy nyilatkozás vázlatán dolgozik, melly Cadix tartománynak, a' nemzetnek 's egész Európának bebizonyítandja panaszink igazságos létét, kívánatink mérsékletét, 's különösen nemzeti szabadságunk iránt érzett szerelmünket, 's Izabella királynéhoz hű ragaszkodásunkat. A' junta reményli, hogy a' cadixi nép ezentul is azon fűsőség iránti bizodalom, erős öszertartás 's rendszeretés példája marad, melly nemes fölkelésének legdicőbb bélyege. Sept. 9. 1835. Aláírva Hore Rafael elnök, Villata titoknok. Ö. B. — Az arragoniai junta sept. 16án egy fölszólítást adott ki, mellyben Toreno manifestumát lelkesen megezáfolja, 's a' nemzet előtt politikai hitvallását leteszi. Placencia, Caceres és Cuenca olly chartát kívánnak, melly a' négyes szövetség statuséihoz hasonló legyen. A' granadai igazgatójunta ünnepélyesen kikiáltá az 1812ki alkotmányt, föntartván iránta bizonyos módosításokat, az összehívandó cortestül czélszerűeknek látandókat. Valenciában a' zendületi junta ellen uj zendülés ütött ki, mellynek következtésében Almodovar gr. elnök egy hajón vala kénytelen elrejtekezni, de

sept. 30i hír szerint az urbanók a' rendet helyre állították, 's a' régi juntának ellenibe tett új juntát eloszlattván, Almodovart elnökségébe vissza helyezék. — A' valenciai új zendülésről eddig világos adatok nincsenek.

A' 27iki National utóírásában olvashatni, hogy 7000 ember a' királyné hadiseregéből a' barcelonai junta hatalmát csakugyan elismerte 's magát alája vetette. A' liberalis mértely igen terjed a' seregek közt, kik mindenfelé a' zendülőket segítik, 's azok ellen harcolni vonakodnak. Ennél még fontosb hír, mellyet a' sept. 30iki lapok közlenek, hogy a' királyné serege, melly Latre parancsnoksága alatt Manchába indult az Andujar mellé összegyűlt andalusiai zendülőket leültetni, S. cruz de Mudela helységben (Mancha és Jaen tartományok határin) az ismertes las Navas gr. vezérlete alatt volt zendülőkhez csatlakozott, 's most ezekkel egyesülve Madrid felé nyomul. A' Memorial Bordelais szerint Rayneval francia követ azon esetre, ha Krisztina regensiméltóságából letétetnék, udvarától azon utasítást vette, hogy a' spanyol udvarral minden diplomatikai összeköttetést szakasszon félben. — Badajozból írják, hogy ottmár 35 nemzeti zászlóalj áll készen a' haza és szabadság ügyéért harcolni. Az andalusiai junták egy középponti junta-alakítást Andujarban, 's 16 ezer ember összegyűjtését határozzák Andalusia védelmére. t. i. Cordova adand 2000 gyalogot 's 200 lovat; Jaen 1500 gy. 's 150 lov. Granada 2500 gy. 300 l. Malaga 2000 gy. 200 l. Sevilla és Huelva 4000 gy. 500 l. Cadix 2500 gy. 250 lovat. Ezek tartására, ruházására, élelmére szükséges költségek fődözése az illető tartományokon fekszik. — S. Sebastianból sept. 15-éről írják, hogy Jaureguy 's vörös sapkásai (chapelgoris) ezen várost még sem hagyták el, mert a' francia hajók parancsnoka vonakodott az elvitetésökre kért Phare gözhajót átengedni. Ugyane' parancsnok vonakodott egy épületével terhelt hajót, melly a' krisztiniaké volt, ótalma alá venni, úgyhogy az a' carlositák kezébe esett. Innét azt sejtethni, hogy az angol és francia kormány véleménye a' spanyol ügyre nézve igen különböző, 's a' királyné pártja Franciaország segédjére épen nem számolhat többé. Ugyanott összeesküvés fődötetett föl, mellybe a' föllegvár parancsnoka, 's az Oviedo ezred vezére is keveredve volt, 's mellynek célja a' várat a' carlositák kezébe játszani.

A' Moniteur azon fontos adatot közli, hogy a' barcelonai junta az új ministerség, vagy inkább Mendizabal ur ellen, kiből áll most az egész kabinet, berzenkedni kezd. A' saragossai junta ugyanezt teszi, ha utolsó nyilatkozásából ítélünk, melly következő szavakkal végződik: Arragoniak! lehe-

tetlen a' már elkezdett utról visszatérni; de lehetetlen is bukástól félni, ha már olly' nagyszerűleg nyilatkoztunk, 's a' félszigetnek olly fényes példát mutattunk; ez nekünk biztosítja a' győzödelmet. Jövőben alázatos kérélmek helyett sergeket tüntetünk-föl, 's a' kevély sybariták erkélyi alatt diadalmi és szabadsági dalokat éneklendünk. Éljen alkotmányos királynénk! éljen a' szabadság, egyetértés és erő! — Az Allg. levelezője mult b. 21-éről következő kinevezéseket közöl: Mina gen. cataloniai fő hadiparancsnok; Palafox saragossai hg. arragoniai fő hadiparancsnok; Espinosa eddig ceutai kormányzó, andalusiai fő hadiparancsnok; O' Daly Demeter, carthagenai kormányzó; Quiroga Antal, granadai fő hadiparancsnok lön. Quiroga élénk örömet mutatott kineveztetésén; Palafox nem akará a' neki ajánlott hivatalt fölvállalni, de Mendizabal ur kijelenté: „Ön general 's kötelessége engedni: vagy Saragossába, vagy a' börtönbe!“ — A' madridi polgári kormányzó 's főrendörtszt Geronimo Trasierra letétetett 's helyébe Fernando Rubinde Celis neveztetett. — Isturiz ur, kit a' megbukott ministerség üldöztetett, ismét látható Madridban, 's az Eco del Comercio, elnyomott hirlap, újra megjelen, 's már eddig is kijelenté, hogy az új ministeriumnak mind addig nem ad hitelt, míg szép ígéreteit bé nem teljesíti. — A' kormány nagy pénz-szükségben van, a' statuspénztárak koldustarisznyák; a' tisztviselők nem fizettetnek. Madridban feszült várakozás uralkodik: vajjon Mendizabal ur képes lesz é az andalusiai sereg oda jövetelét gátlani! — Latre gen. kit seregei elhagytak, Madridba visszaérkezett, 's a' kormány által letétetett; hihetőleg büntetéseül annak, hogy seregei példáját nem követte. Különös dolog az is, hogy a' regenskirályné, míg egy részről kinyilatkoztatja, hogy a' tartományok fölírását tetszéssel olvasta, más részről azon követeket, kik a' madridi zendüléskor elfogattak, mai napig a' sz. miklósi kaszárnyában tartja fogva. — A' Gazette de France szerint már egyszer csakugyan elsült Mendizabal urnak az új kabinet-összeolvasztása. Kabinetelnök Arguelles tárcza nélkül; belügyminister Gil de la Cuadra; igazsági Gomez Becerra; hadi Sancho; tengerügyi Ulloa lön; külügyi Alava, pénzügyi Mendizabal maradt. A' Quotidienne e' hirt nem akarja hinni. Igen ohajtott dolog, hogy az igazgatás terhe már egyszer nem egy de több válon fekdjék, mert Mendizabal ur a' sok munka alatt roskadozni kezd. Sept. 29kén beteg volt. Las Navas gróf elibe, ki saját embereivel, 's Latre generalnak vele egyesült seregével, mindössze 2500 (más hír szerint épen 20000) főnyi erővel Madrid felé nyomul, a' nagy befolyásu Quiroga generalt küldötte, 's lehet reményleni, hogy ez a' kötelességökről felejtkezett katonákat visszavezeti a' törvényes zászlók alá. —

Ugy kívánván a' sürgető körülmények, Rodil gen. helyébe a' valenciai főkapitányságra Carratala neveztetett ki, ki valenciai születés; Rodil pedig viszont Estremadurába jó. — A' folyvást háborgó Saragossába Palafox-ot, a' saragossai hőst, küldötte a' minister, kinek már neve is képes a' tartományt lekötelezni. Hasonló politikát követett a' seregnél is, Cordova főgeneral a' tartaléksereg 's a' galíciai osztály főparancsnokává neveztetett. — A' juntának köszönését nyilatkoztatá, hogy a' rendet mind- eddig föntartották, 's igéri, hogy azokkal egyet- értőleg fog cselekedni, mint tartományi, de nem, mint igazgató juntákkal. Most már csak az a' kérdés, a' junták mit szólnak erre? A' minister reményli, hogy megelégedendnek. — Sebespostát küldött Lizabonba, a' segédsereg elindulását sür- getni; egy másikat pedig Londonba, ott számos puskát 's más fegyvert rendelni, azon ujonczok föl- fegyverzésire, kik eddig készület hiánya miatt ki nem állhattak. Sajnálatos látvány, hogy 70-80,000 legény közül, kiket az ország nagy költséggel táp- lál, fegyver-hijány miatt csak 14000 van munkál- kodásban, a' többi henyélve tanyáz. — Itt ott fé- lelmes jelek mutatkoznak. — Arragoniában a' Coro- nillát szándékoznak helyre állítani, 's e' tervet Ca- talónia is pártolja. — Minden spanyol diligen- ce eddig királyi nevet viselt; a' Granadából jövő- rül e' fölírás letöröltetett, 's a' conductor gombjait, mikre szinte real szó volt írva, mindleszaggaták. — Latre seregének elpártolása veszélyes példa, melly egyebeket is követésre indíthat. —

Madridi levelek szerint a' volt minister Toreno's Martínez de la Rosa, 's a' kabinet egyéb tagjai, u. m. Amarillas és Ofalia személyes bátorsága nagy veszélynek van kitéve. Ők bizonyos tekintetben fog- lyokul tekintethetnek; a' tartományi nép nagyon föl van ellenök hevülve, 's azt hiszi, hogy álrühá- ban akarnak külföldre menekedni. Vádolják őket, hogy idegen befolyásnak engedtek, a' regensnét rossz tanáccsal a' jó utrol eltérítették, a' carlosi in- surrectiót mellőzték, a' nemzeti becsületet, külső közbejárulás kívánása által lealacsonyították, 's még azon gyalázatos szándéokra is vetemültek, hogy a' fiatal királynét d. Carlos fiával összekerítsék. —

A' katonafogadás Angliában a' spanyol segéd- sereg számára jelenleg zsidó bérlők kezeiben van, kik embereket vesznek a' spanyol királyné szolgál- tására 's azokat darab számba szállítják Spanyol- országba. A' bőkezűség azok iránt, kik szolgálatra termelt ujonczokat szereznek, növekszik aránylag az emberszereshetős nehézséggel, 's most 12 shill. fizetnek egy főért. — Igen sok szerencsétlenség éri a' britt segédsereghez mellékelt muzsikabandát; 7 körülöle ön vigyázatlansága miatt carlosita kézbe került 's hihetőleg utolsót hedegült; a' többi 20 pe-

dig olly zabolátlannal viselé magát, hogy Evans gen. kénytelen volt mindnyájokat elkergetni.

A M E R I K A.

Ujyork és Philadelphia nagy népgyűléseket tartottak, mellyekben a' rabszolgaság rosztalt- tott, egyszersmind keményen gáncsoltatott a' rögtön törvény (Lynch-törvény) végrehajtása, 's a' rabszolga-szabadítók szerte kalandozása. — Minél tovább késendenek e' tartományok ki- engesztelni az emberiséget a' rabszolgaság el- törlesztésével, annál nagyobb lesz azon veszély 's romlás, melly az erőszakos felszabaduláskor érendi azokat. — A' törvényhozás e' statusok- ban, a' helyett, hogy előre készítgetné mind a' rabszolgabirtokosokat, mind magukat a' rab- szolgákat, inkább oda dolgozik, hogy még a' fölszabadítás gondolatja is távolittassék el közü- lők. — Norfolkban, Virginia fővárosában számos lakos gyült össze, 's azt határozták, hogy Vir- ginia status Tappau, Garrison és Tompson urak kiadatását kívánja Ujyork statustól, mert buz- gó rabszolga-szabadítók, hogy őket azután a' virginiai törvények szerint büntethessék meg. Sőt jutalmat is tettek fejeikre, 's végre azon hatá- rozást hozák, hogy valamennyi szabad neger takarodjék ki Norfolkból, mert a' kit 60 nap mulva ott lelendnek, megfog ostoroztatni, bekát- rányoztatni, 's bepamutoztatni. — Louisianában különösen uj Orleansban e' tekintetből a' sajtó meg- szorított, 's több helyen javaslatok tétettek, természetesen mind rabszolgabirtokosaktól, hogy a' rabszolgaszabadítás részére megjelenő időszak- irásokra kemény büntetések rovassanak; Norfolk- ban pedig meghagyaték a' postaigazgatónak, hogy a' hírlapok 's egyéb havi irások kereszt- kötésit bontogassák föl 's vizsgálják meg: nin- csen é valami a' rabszolgaság-eltörlesztésről ben- nök, 's ha pártoltatik az a' felbontott irásokban, égensék fel tüstént azokat. Aug. 21én pedig Char- lestonban, hasonlóan a' déli vidékeken, mert éj- szakon józanabbak az emberek, 's nem is létez ott rabszolgaság, következő történet fordult elő: Bizonyos Carrollal, kit arról vádoltak, hogy lopott holmit vásárlott rabszolgáktól, a' nyilvános ut- czán megragadván, a' híres Lynch-törvény sze- rint bántak, levetköztették meztelenre, 's mi- után mintegy húsz korbácsot vertek rá, bekenték őt kátránnyal, 's azután beborították pamuttal. Ezen alakban volt kénytelen az utcákon végig járni, míg végre börtönbe vettetett. Számos és tisztos pol- gár jelen volt e' vadságon, 's tetszést tapsolt a' csúf tette. Ugyanazon időben ütött ki Charle- tonban félelmes gyuladás, melly mintegy 70 házat emésztett el 's 300 családot foszta meg haj- lékától. A' kár 200 ezer dollárra becsültetik.